

ROK
SLOVENSKÉHO
DIZAJNU

ROK 2021
SLOVENSKÉHO
DIZAJNU
2021 ROK

SLOVENSKÉHO
DIZAJNU

NCD20
NCD21

R

ROK
SLOVENSKEHO
DIZAJNU
2021

Pre nás je každý rok rokom slovenského dizajnu. Bol takým rok minulý a bude aj budúci. Slovenský dizajn si to zaslúži. V roku 2021 má SCD 30 rokov a vďaka Ministerstvu kultúry SR aj oveľa lepšiu príležitosť na adresné prepojenie jednotlivých inštitúcií a aktérov pôsobiacich v oblasti dizajnu, vďaka čomu realizujeme mnohé významné domáce a zahraničné projekty. Dôraz kladieme najmä na prezentáciu slovenského dizajnu v medzinárodnom kontexte a z toho vyplývajúcu spoluprácu na úrovni inštitúcií, výrobcov, štúdií a dizajnérov. Napriek zložitej epidemickej situácii, v ktorej sa celý projekt realizuje, stále hľadáme nové cesty a spôsoby ako priblížiť slovenský dizajn širokej verejnosti. Aj vďaka spolupráci s RTVS dostávame slovenský

dizajn na obrazovky v podobe archívnych materiálov relácie Noc v archíve a novovytvorených medailónov slovenských dizajnérov. Spolupráca s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jeho slovenskými inštitútmi v zahraničí priniesla množstvo úspešných výstavných, prednáškových a audiovizuálnych projektov. Verím, že verejnosť doma i za našimi hranicami pochopila, že dizajn je dôležitá súčasť kultúrnej výbavy Slovenska. Počas RSKD 2021 je možné slovenský dizajn vidieť, zažiť aj počuť a my v Slovenskom centre dizajnu urobíme všetko preto, aby sa tak dialo aj naďalej.

Maroš Schmidt
riaditeľ Slovenského centra dizajnu

ROK SLOVENSKEHO DIZAJNU 2021

Krehký Betón

KREHKÝ BETÓN FRAGILE CONCRETE

Unikátny výstavný projekt vo francúzskom Marseille, v priestoroch Galerie 313 a Galerie 318 v Le Corbusierovej Unité d'Habitation, zahŕňal tri rôzne výstavy, ktoré vzájomne prepájala estetika modernistickej architektúry a dizajnu. Projekt vznikol v spolupráci s francúzskym partnerom Kolektív Cité Radieuse a Slovenským inštitútom v Paríži.

Výstava 19 originálnych fotografií slovenskej fotografky Márie Švarbovej FRAGILE CONCRETE (26. jún – 27. august) skúmala vzťah medzi ľudskými osudmi a „strojom na bývanie“ (Machine à habiter) od svetoznámeho architekta. Oslňujúce svetlo Stredozemného mora, snehobiely betón, ktorý pripomína okolité hory, a textúra na stenách Bytovej jednotky v tejto

sérii narušajú Švarbovej prísnu mestskú estetiku.

Výstava s komplementárnym názvom KREHKÝ BETÓN predstavila kurátorský výber viac než dvadsať slovenských dizajnérov a štúdií inšpirovaný mestským prostredím, brutalistickou architektúrou a estetikou. Zahŕňala dve výstavné podujatia, pop-up shop (5. jún – 1. október) a výstavu (4. september – 1. október), ktorých jednotiacou líniou bola téma paradoxnej krehkosti betónu ako materiálu, ale aj krehkosti modernistickej utópie urbánneho a spoločenského života. Utópie, ktorej ambiciózne prejavy nájdeme priamo v Bratislave, v podobe ikonických brutalistických stavieb, ktoré dodnes spoľurčujú jej tvár a atmosféru.

S

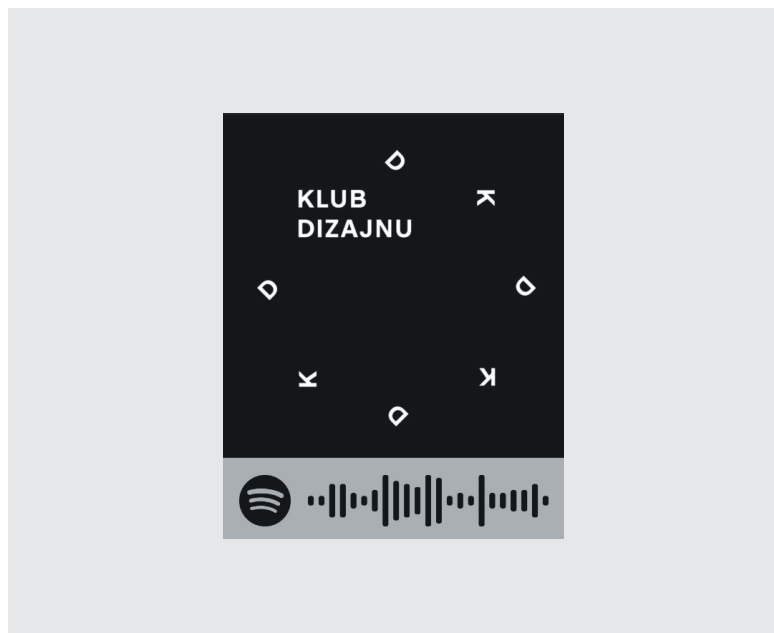
SLOVENSKE MÚZEUM DIZAJNU

Výstava 100 rokov dizajnu

Počas Roka slovenského dizajnu vzniklo 10 edukačných videí, ktoré predstavujú prácu kurátorov Slovenského múzea dizajnu. Spoločným motívom a miestom, z ktorého sa odvíja každý diel, je historicky prvá expozícia SMD s názvom 100 rokov dizajnu / Slovensko 1918-2018. Kurátori v nich objasňujú oblasť dizajnu, ktorú skúmajú a zbierajú, akým spôsobom sa dostávajú predmety do múzea a aká je ich cesta k tomu, aby sa stali zbierkovým predmetom. Každý diel vás zoznámí minimálne s jedným súčasným slovenským dizajnérom.

KLUB DIZAJNU

Slovenské centrum dizajnu v rámci RSKD prinieslo vynovený formát pre verejnosť – Klub dizajnu, ktorý sa z Galérie dizajnu Satelit presunul do online priestoru. Prostredníctvom podcastov predstavujeme ľudí zaoberajúcich sa dizajnom a konkrétne osobnosti slovenského dizajnu, ktoré máme zastúpené aj v zbierkach Slovenského múzea dizajnu. Raz mesačne sa rozprávame so zaujímavou dvojicou spomedzi autorov, ich klientov, pedagógov alebo kurátorov zo slovenských múzeí a galérií.

Klub Dizajnu možno odoberať ako podcast na Spotify

VÝSTAVY V GALÉRII DIZAJNU SATELIT

2 x Polonský

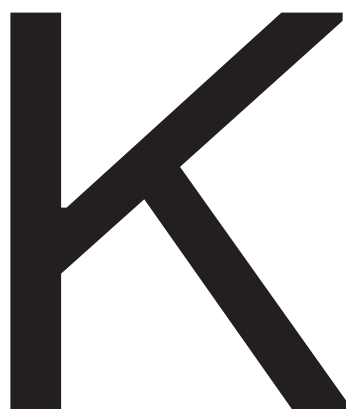
Galéria dizajnu Satelit je výstavný priestor na prezentáciu všetkých odvetví dizajnu, ale aj kontaktný a vzdelávací bod pre záujemcov o informácie z oblasti dizajnu. Program Satelitu tvoria výstavy, ktoré zoznamujú s aktuálnou tvorbou a produkciou, vrátane študentského dizajnu, ako aj so zaujímavými výsledkami mapovania histórie slovenského dizajnu a výmennými výstavami zo zahraničia. Priestor dostávajú aj samostatné výstavné, resp. výskumné projekty.

V máji uviedlo Slovenské múzeum dizajnu prierezovú výstavu bratov Polonských. Návštevníci mali možnosť vidieť prierez keramikárskou tvorbou od 70-tych rokov až po súčasnosť. Ivan Polonský (1945 – 1987) sa zameriaval výhradne na užitočnú – dizajnérsku polohu keramiky. Marián

Polonský (1943) sa okrem toho venoval aj sochárskej plastike, v ktorej invenčne a hravo tematizoval tradíciu hrnčiarskeho remesla v modranskom regióne. Konceptu výstavy vytvorila kurátorka keramiky a porcelánu SMD Simona Janišová.

Galéria Satelit predstavila aj prierezovú výstavu študentských prác zameraných na dizajn a užitočné umenie z Ateliéru Sklo Vysokej školy výtvarných umení. Práce vznikli počas posledných desiatich rokov, keď sa vedenia ateliéru ujal v roku 2010 Patrik Illo. Na výstave boli ukázkami prác zastúpení aj traja pedagógovia ateliéru – Patrik Illo, Palo Macho a Milan Opálka. Išlo o prvú z plánovanej dvojice výstav, druhá časť sa uskutoční v nasledujúcom roku a zmapuje práce študentov zamerané na voľnú sklársku tvorbu.

Do 19. decembra majú možnosť návštevníci vidieť záverečný výstavný projekt Textil náš každodenný, Viera Ličeníková-Škrabalová & Michaela Bednárová, ktorého kurátorkou je Zuzana Šidlíková. Projekt predstavuje dve osobnosti rôznych generácií, ktorých tvorivý zámer je práve textilný dizajn.

ROK SLOVENSKEHO DIZAJNU V ZAHRANIČÍ

V spolupráci so Slovenským inštitútom v Prahe SCD pripravilo od mája do augusta výstavu Slovenské fragmenty v Pasáži českého dizajnu v Prahe, ktorá bola výberom slovenského autorského dizajnu v skle, keramike a dreve vo svojej kompaktnej podobe. Vybraní autori ako Milan Hanko (keramika), Patrik Illo (sklo), Simona Janišová (keramika), Richard Seneši (drevo), Tibor Uhrín (drevo) a Linda Viková (keramika) si pre špeciálne podmienky preskleného výkladu pripravili výber – fragmenty (diela a kresbové návrhy) zo svojej bohatej dizajnérskej tvorby, v ktorých sa spája poctivý prístup, rešpekt k materiálu a dôraz na remeselnú kvalitu.

Vďaka intenzívnej spolupráci so Slovenským inštitútom v Ríme bola koncom mája počas siedmich dní v časti Porta Nuova v Miláne (Taliansko) na LED obrazovkách premietaná prezentácia krátko film o 100 rokoch slovenského dizajnu, v ktorom sa za 6 minút predstavil

výber 100 diel zo zbierok Slovenského múzea dizajnu. Aktívna spolupráca s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Haagu priniesla ďalšiu možnosť zahraničnej prezentácie. Diela produktového, ale aj komunikačného dizajnu sa vo video prezentácii predstavili aj v prvý septembrový týždeň v centre Haagu a na pláži v Scheveningene (Holandsko). Široká verejnosť mala možnosť vidieť na autobusových a električkových zastávkach a tiež na plote zastupiteľského úradu exteriérovú panelovú výstavu výberu 30 diel slovenského dizajnu s názvom The Best of Slovak Design.

Od 1. novembra môže uvidieť v centre Tel Avivu, na najväčšej obrazovke v Izraeli, štvrt milióna ľudí denne to najlepšie zo slovenského komunikačného a produktového dizajnu za ostatných 100 rokov. Prezentácia sa realizovala zásluhou iniciatívneho prístupu najmladšieho slovenského inštitútu – Slovenského inštitútu v Jeruzaleme, ktorý bol založený 1. septembra tohto roku.

Výber 30 diel slovenského dizajnu The Best of Slovak Design

Národná cena za dizajn (NCD) je prestížna prehliadka kvalitného slovenského dizajnu. To najlepšie z dizajnu vyberá spomedzi prihlásených diel a projektov medzinárodná porota zostavená z dizajnérov, teoretikov dizajnu, odborníkov pohybujúcich sa v oblasti dizajnu a pedagógov vyučujúcich dizajn.

NCD20

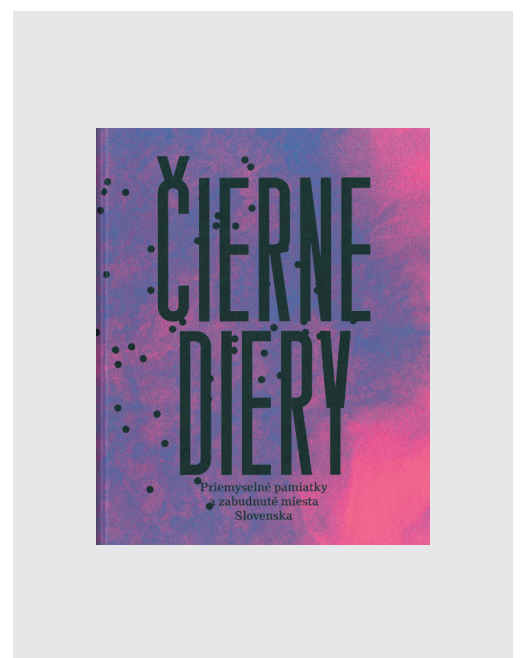
Posledné dva ročníky NCD20 a NCD21 prešli výraznou zmenou. Prihlásené dizajnérske diela boli rozdelené do tematických kategórií, resp. oblastí dizajnu. Toto rozdelenie prináša dizajnérom širšie možnosti na prihlásenie sa do súťaže aj s projektami, ktoré napr. dizajn presahujú, pre širokú verejnosť to znamená vidieť dizajn v jeho širokom spektre. Odzrkadľujú to rekordné počty prihlásených projektov za posledné dva roky. NCD20 venovaná komunikačnému dizajnu obsiahla až 469 prihlásených diel a do tohtoročného NCD21 venovanej produktovému dizajnu sa prihlásilo 242 projektov.

OCENENÉ PRÁCE V NCD20 KOMUNIKAČNÝ DIZAJN

FEST ANČA 2018

NCD je každoročne vyhlasovaná Ministerstvom kultúry SR a Slovenským centrom dizajnu, ktoré je tiež jej organizátorom.

ČIERNE DIERY: PRIEMYSELNÉ PAMiatKY A ZABUDNUTÉ MIESTA SLOVENSKA

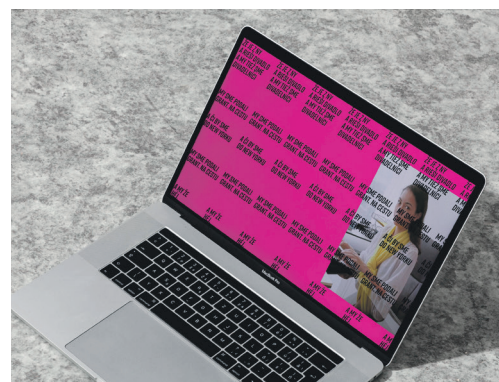
OCENENIE V OBLASTI – KAMPAŇ FEST ANČA IVANA PALEČKOVÁ KLIENT: FEST ANČA

- 1 Hravá, flexibilná a trochu provokačná kampaň pre festival animácie Fest Anča. Kampaň reaguje na tematickú sekciu festivalu, propagandu v animácii.
- 2 Inšpirovala ma téma festivalu. Rešeršovala som si najznámejšie propagandistické vizuály a jazyk ich komunikácie. Pomiešala som motívy späť s propagandou a Fest Ančou a vytvorila som súčasný a flexibilný vizuál. Tému som odľahčila výraznou farebnosťou, ktorá evokuje uvoľnenú atmosféru festivalu.

OCENENIE V OBLASTI – PÍSMO MANUAL ONDREJ JÓB

- 1 Cieľom projektu Manual je digitalizácia tradičných analógových písiem, ich modernizácia a opätovné uvedenie do používania.
- 2 Z verejného priestoru sa postupne vytráca pôvodná typografia a zvrátiť tento jav je možné len vďaka digitálnym verziám pôvodných písiem, ktoré umožnia produkovať napríklad klasické uličné tabuľky moderne a rýchlo, avšak využiteľné sú aj v úplne nových kontextoch.

OCENENIE V OBLASTI – ANIMÁCIA A VIDEO NA PERÓNE V NEW YORKU ONOMATOPOJE (PALKO MATIA, RÓBERT RAMPÁČEK) KLIENT: DIVADLO NA PERÓNE

- 1 Krátky film Na Peróne v New Yorku je zábavný mikrodokument, ktorého strihovú skladbu akcentuje hra s nájdenými zábermi a typografiou.
- 2 Inšpirovala nás samotná cesta hercov z Divadla Na Peróne do New Yorku a jej filmový záznam od Nikolasa Bernatha.

OCENENIE V OBLASTI – KNIHY A PUBLIKÁCIE ČIERNE DIERY: PRIEMYSELNÉ PAMiatKY A ZABUDNUTÉ MIESTA SLOVENSKA MICHAL TORNyai SPOLUPRÁCA: DANIELA OLEJNÍKOVÁ (ILUSTRÁCIE) VYDAVATEĽ: ČIERNE DIERY

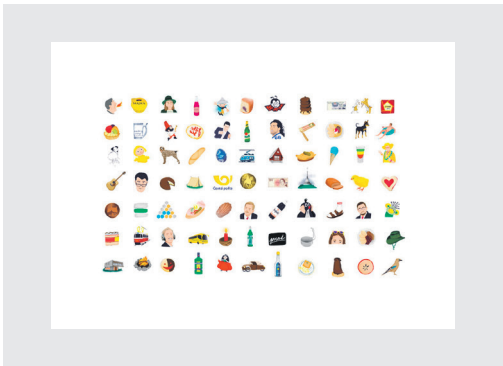
- 1 Čierne diery od roku 2014 spájajú záujem o historickú architektúru s tvorbou súčasného dizajnu, písma a výtvarného umenia.
- 2 Trojica ocenených publikácií Čiernych dier má spoločnú tému priemyselnej architektúry, ale aj autorský prístup ku grafickému dizajnu a polygrafii. Najviac je to viditeľné na knihe Stratená Bratislava, ktorá je vysádzaná vlastným písmovým systémom Diery, svojpomocne vytlačená a ručne zviazaná.

BOROVÍČKA JUNIPERUS

Ocenení dizajnéri a dizajnérky ostatných dvoch ročníkov NCD20 a NCD21 odpovedali na dve otázky, ako by opísali svoje dielo a čo ich inšpirovalo pri jeho vzniku.

469
prihlásených diel

CZEMOJI

ODVAHA A RISK. STOLETÍ DESIGNU V UPM

LIVRE PARIS 2019

CRITICAL DAILY

IDENTITA – VEREJNÁ OCHRANKYŇA PRÁV

PODIVUHDNÉ DEJINY UMENIA S PROFESOROM ŠKREČKOM

OCENENIE V OBLASTI – OBAL A OBJEKT
JUNIPERUS
PERGAMEN (JURAJ DEMOVIČ,
LÍVIA LÖRINCZOVÁ)
KLIENT: OLD HEROLD

- 1 Nová hranatá fľaša borovičky Juniperus s geometricým vzorom borievkových plodov a lístkov a novým logom na etikete, ktorá odkazuje na tradíciu značky.
- 2 Pri tvorbe nového dizajnu nám pomohla dobre zmapovaná viac ako storočná história obalov, etikiet a reklám značky. Dizajn novej fľaše, loga a etikety tak využíva typografické a tvarové inšpirácie z rôznych historických verzií obalov Juniperus.

OCENENIE V OBLASTI – IDENTITA
VEREJNÁ OCHRANKYŇA PRÁV
ANDREJ & ANDREJ (ANDREJ
BARČÁK, ANDREJ ČANECKÝ)
KLIENT: KANCELÁRIA VEREJNÉHO
OCHRANCU PRÁV

- 1 Ombudsman chráni práva tým, že upozorňuje na ich porušovanie. Koncept identity je preto postavený na vytvorení čo najväčšej sily týchto upozornení. Vytvorili sme písmo na základe interpunkčného znamienka, ktoré sa používa na zdôraznenie upozornení a varovaní – výkričníka. Zbavením sa jeho bežnej funkcie a vložením ho do písmových znakov dodávame slovám vizuálny dôraz a vety sa stanú upozorňujúcejšie a dôraznejšie.
- 2 Vyjadrenie súčasnej slovenskej ombudsmanky, Márie Patakyovej, ktorej ambíciou je: „Zosilniť hlas občanov, aby rezonoval v činnosti orgánov verejnej správy, a tým napomôcť prinávratu dôvery ľudí k verejnej moci na Slovensku.“

OCENENIE V OBLASTI – PRIESTOR
LIVRE PARIS 2019. SLOVENSKÝ
STÁNOK NA MEDZINÁRODNOM
KNIŽNOM VELTRHU V PARÍŽI.
ATELIÉR CHOMA (PAVEL CHOMA, MARTIN
KUBINA), OVÉ PICTURES (MICHAELA
ČOPIKOVÁ, VERONIKA OBERTO VÁ)
SPOLUPRÁCA: JÁN ŠICKO, PETER NOSÁL
KLIENT: LITERÁRNE INFORMAČNÉ CENTRUM

- 1 Digitálny objekt v tvare ležiacej osmičky diagonálne pláva nad knižnicou s 800 knihami.
- 2 Predstavili sme si, že na cestách medzi Dunajom a Seinou je veľa nástrah a prekážok. Literatúra je schopná prekážky prekonať. My sme ukázali ako ľahko to urobila.

OCENENIE V OBLASTI – NOVÉ HORIZONTY
CRITICAL DAILY – KRITICKÁ PRAX
V GRAFICKOM DIZAJNE
KATARÍNA BALÁŽIKOVÁ

- 1 Online blogzin www.criticaldaily.org je participatívnym dizajn blogom, ktorý je možné generovať aj do tlačenej formy zinu. Je otvoreným archívom kritickej praxe grafického dizajnu a súčasne médiom slúžiacim na vyhľadávanie, komentovanie a pridávanie kritických dizajnerských projektov.
- 2 Projektom Critical Daily som chcela priniesť médium, ktoré kriticky informuje o spoločnosti, reflektuje aktuálne dianie pomocou grafického dizajnu, ako aj priniesť otvorený archív ako informačnú a vzdelávaciu platformu na rozvoj kritickej praxe v grafickom dizajne. Inšpirovalo ma však aj to, že neexistuje podobné médium, ktoré by bolo editovateľné, otvorené diskusii, ktoré by podporovalo diskurz o kritickej praxi, bolo súčasne vizuálnym žurnalizmom a zároveň otvoreným archívom kritických projektov, tém a myšlienok v takom rozsahu a podobe.

OCENENIE V OBLASTI – ŠTUDENTSKÝ DIZAJN
CZEMOJI. ČESKÉ EMOTIKONY.
SOŇA JURÍKOVÁ
ŠKOLA: VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH
UMENÍ V BRATISLAVE
PEDAGÓG: PAVOL BÁLIK

- 1 Czemoji sú české emotikony pre každého správneho Čecha. Dajú sa voľne stiahnuť do aplikácií ako napríklad WhatsApp a Slack.
- 2 Pri komunikácii na sociálnych sieťach mi veľmi chýbali regionálne špecifiká a osobitosti emotikonov. Načo mi je sushi, keď nemám rezeň?: S láskou a humorom som tak vytvorila sadu 180 emotikonov, medzi ktorými nájdete to najlepšie z Čiech – tradičné jedlá, nápoje, sviatky a napríklad aj politikov.

OCENENIE V OBLASTI – PLAGÁT A VIZUÁL
ODVAHA A RISK. STOLETÍ DESIGNU V UPM.
DEEP THROAT STUDIO
(JOZEF ONDRÍK, MATÚŠ BURANOVSKÝ)
KLIENT: UMELECKOPRIEMYSELNÉ
MÚZEUM V PRAHE

- 1 Vizuálna identita výstavy o najlepších výstavách, ktoré sa udiali v UPM v Prahe za posledných 100 rokov. Aj názov ma krásny – Odvaha a risk.
- 2 Výsledná podoba vizuálnej identity sa mi zjavila vo sne. Bolo to okolo druhej hodiny ráno, keď som sa zobudil spotený a zmätený. Vzal som do ruky farbičky, ktoré mam obyčajne na nočnom stolíku a začal som kresliť. Až za svitu som si uvedomil kombináciu farieb. Keď som ju potom prezentoval pred vedením UPM, jednohlasne súhlasili.

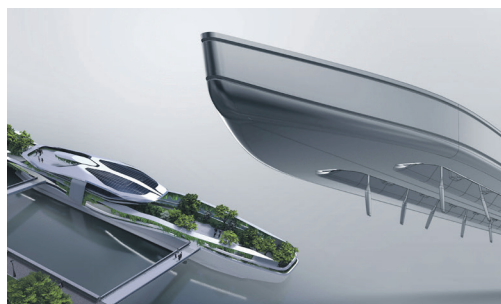
OCENENIE V OBLASTI – DIGITAL
PODIVUHDNÉ DEJINY UMENIA
S PROFESOROM ŠKREČKOM
FUCZIK & KAKALÍK (ONDŘEJ HORÁK,
DAVID KALIKA), LAB.SNG
SPOLUPRÁCA: LAB.SNG (LUKÁŠ
ŠTEPANOVSKÝ, PHILO VAN
KEMENADE, MARTIN HAVALA)
KLIENT: SLOVENSKÁ NÁRODNÁ GALÉRIA

- 1 Ide o interaktívnu inštaláciu, ktorej zmyslom je upozorniť na to, že aj zvieratá majú svoje celebrity. Profesor Škreček, amatérsky historik umenia, je jednou z nich. Jeho výklad dejín je nastavený tak, aby v návštevníkoch prebudil základné, tzv. animálne pudy. Pohľad do expozície, kde, ešte pred chvíľou kultivovaní, návštevníci hádžu lopty o bezbrannú stenu, kričia, behajú a poskakujú, dokazuje, že sa mu zámer vydaril.
- 2 Na začiatku nás inšpirovala vášnivá snaha zmeniť týmto dielom svet. Po niekoľkýchmesačnej vyčerpávajúcej práci sme cieľ pozmenili. Teraz je potrebné povedať, že naše dielo je pokusom zmeniť svet tak, aby zostal úplne rovnaký.

NCD21

DIPLOMAT DENTAL MODEL PRO

SPEAR HYDRO PROTOTYP

ŠTEBEL

IOKO & NA „SPRING 2020“ COLLECTION

Ocenené práce v NCD21 Produktový dizajn

OFFGRID

NATURAL MODE

**Ocenení dizajnéři
a dizajnérky ostatných
dvoch ročníků NCD20
a NCD21 odpovedali
na dve otázky, ako
by opísali svoje dielo
a čo ich inšpirovalo
pri jeho vzniku.**

242 prihlásených diel

ŠPERK AKO NIEČO

AMENGE

OCENENIE V OBLASTI
MÓDA & ŽIVOTNÝ ŠTÝL
NATURAL MODE
MÁRIA ŠTRANEKOVÁ
VÝROBCA: MAYAMAY

1 Kolekciu Natural Mode vystihujú aktuálne pojmy udržateľnosti, nadčasovosť, tradícia a prirodzenosť. Minimalistické šaty, kabáty a kardigány vytvorené autorským strihom s nulovým odpadom podporujú ženskú siluetu, sú variabilné a funkčné, doplnené o ukrytý detail povzbudivého odkazu na visácke.

2 Kolekcia vychádza z prirodzenosti a prírody. Dlhodobu sa snažím o formovanie autorského rukopisu v podobe nadčasovej a najmä trvalo udržateľnej módy. V tomto prípade ide o bezodpadové strihové riešenie, kde minimálnymi strihovými zásahmi do materiálu maximálne využívam efekt pri tvarovaní a výrobe odevu. Pre šaty je charakteristická silueta, rukávy a skryté vrecká. Každý kus môže byť v detailoch originál, ale zároveň má potenciál lokálnej malosériovej výroby. Kolekcia vznikla minulý rok na artist residenci v MuseumsQuartier Q21 vo Viedni.

OCENENIE V OBLASTI
SPOLOČNOSŤ & ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
AMENGE
ZUZANA ZMATEKOVÁ
SPOLUPRÁCA: HENRIETA THOLT,
PETRA KURUTZOVÁ

1 Amenge je kolaboratívnym dizajnským projektom, ktorý tvorí kolekciu textilných potlačí v spolupráci s rómskymi deťmi, s cieľom prezentovať súčasť rómsku kultúru autenticky.

2 Projekt reflektuje stereotypizáciu kultúru aropriáciu rómskej kultúry v módnom priemysle tým, že dáva príslušníkom tohto etnika priestor na sebaujadrnenie a prezentáciu. Projekt sa takto snaží o búranie stereotypov a rozvoj rómskej kultúry a identity.

OCENENIE V OBLASTI
DOMOV & VEREJNÝ PRIESTOR
ŠTEBEL
STANISLAV MELIŠ, JOZEF MICHALKO
KLIENT / VÝROBCA: MODULEVE

1 Koncept minimalisticky prepája zvislý nosný prvok a horizontálnu plochu, vloženie dreveného prvku – štebla. Hlavnou myšlienkou je redukcia materiálu a využitie jeho silných stránok, pri maximalizovaní zážitku z objektu.

2 Ocenené dielo vzniklo ako núdzové riešenie akútneho problému z momentálne disponovaných zdrojov, materiálov a výrobkov v bezprostrednom okolí. Štebel' maximálne využíva vlastnosti použitých materiálov – pružnosť dreva, húževnatosť a tvrdosť ocele, krehkosť skla, surovosť plechu, alebo len upcyclácia toho, čo je v danom okamihu dostupné. Tvarovanie štebla vychádza len z funkčnej podstaty, pričom výsledná zostava si uchováva svoju DNA aj pri použití rôznych materiálov a stavebných prvkov. Statiku konštrukcie dopĺňa akcent vo forme individualizovaného výpletu.

OCENENIE V OBLASTI
ŠPORT & VOĽNÝ ČAS
OFFGRID
NIKOLA BEIM
KLIENT: BIRDKIDS GMBH
VÝROBCA: BIRDKIDS GMBH

1 Produkt OffGrid je bezdrôtový MIDI kontrolér vo veľkosti dlane umožňujúci tvorbu hudby a iných kreatívnych výstupov s citlivosťou na pohyb, gestá a dotyk.

2 Počas jednej z mojich diskusií s klientom, viedenským startupom birdkids, sme prišli k myšlienke vytvoriť produkt pre širšiu verejnosť s veľmi intuitívnym použitím, ktorý by bol ľahko prenosný a zároveň slúžil ako tzv. hudobný skicár nápadov kedykoľvek a kdekoľvek.

OCENENIE V OBLASTI
NOVÉ HORIZONTY
SPEAR HYDRO PROTOTYP
MARTIN ŠICHMAN
SPOLUPRÁCA: MAREK ĎORDA (COO),
MICHAL KOVÁCS (BUSINESS AND
REGULATORY), JAN MAZÚR (LEGAL)
KLIENT: ELECTRICITY USERS
VÝROBCA: ARCHEE S.R.O.

1 SPEARhydro je alternatívny koncept vodnej elektrárne, ktorý využíva pomaly sa pohybujúce plutvy namiesto klasickej turbíny. Ocenené dielo je prototyp systému, ktorý je aktuálne testovaný na Dunaji.

2 Ľudstvo používa na zber energie vetra a prúdacej vody téměř exkluzívne vrtule rôzneho druhu. No a my sme si povedali že to musí ísť aj inak. A ono to ide. Má to rôzne výhody, aj nevýhody. Najviac nás baví, že náš kmitavý pohyb je prírode prirodzenejší. List trávy vo vetre, alebo plutva veľryby boli naše inšpirácie.

OCENENIE V OBLASTI
ŠTUDENTSKÝ DIZAJN
ŠPERK AKO NIEČO
LUCIA GAMANOVÁ
VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH
UMENÍ V BRATISLAVE
PEDAGÓG: MARCEL BENČÍK,
KAROL WEISSLECHNER

1 Šperk ako niečo je nájdeným predmetom, funkčným šperkom, inštalačným objektom a výstavnou prezentáciou.

2 Kolekcia šperkov je vyrobená z nájdených predmetov na zemi, ktoré zbieram už niekoľko rokov. K vytvoreniu diela bola pre mňa hlavnou inšpiráciou práve táto zbierka, prostredníctvom ktorej som chcela poukázať na to, že aj diskvalifikovaný materiál dokážeme ďalej spracovať a povýšiť jeho hodnotu.

OCENENIE OBLASTI
UMENIE & DIZAJN & REMESLO
IOKO & NA „SPRING 2020“ COLLECTION
DANA PREKOPOVÁ
SPOLUPRÁCA: PAVEL KAHOTSKI, NASTASSIA
KAHOTSKI ALEINIKAVA
VÝROBCA: NASTASSIA ALEINIKAVA STUDIO

1 IOKO & NA, sú okuliare vyhotovené výhradne ručne, a vždy iba ako jeden jediný originál. Pri ich výrobe využívame šperkárské techniky, čím vznikne umelecké dielo, jedinečné svojho druhu.

2 Inšpiráciou mi boli, moje viac ako 20 ročné skúsenosti s medzinárodným, nezávislým dizajnom, a vnímanie okuliarov, ako dôležitého osobnostného prvku. Je pre mňa dennodenne zaujímavé pozorovať, ako tento zdanlivo nepodstatný detail na tvári, dokáže podporiť našu osobnosť a meniť náš celkový vzhľad. Mám rada tieto premeny a žiadalo sa mi byť toho aj autorsky súčasťou.

OCENENIE V OBLASTI
PRÁCA & MOBILITA
DIPLOMAT DENTAL MODEL PRO
BYSTRÍK MÍČEK, ŠIMON KOŽIČKA,
MILOSLAV MELICHÁREK
KLIENT: DIPLOMAT DENTAL S.R.O.
VÝROBCA: DIPLOMAT DENTAL S.R.O.

1 Model Pro je moderná zubárska zostava založená na minimalistickom dizajne, digitálnom ovládaní a najvyššom dôraze na komfort zubára a pacienta.

2 Model Pro prináša úplne nový dizajnový jazyk značky Diplomat Dental, ktorý je založený na jednoduchom geometrickom tvare, čistote a ľahkosti. Ide o ideálne pracovné prostredie zubára a komfortné miesto pre pacienta. Mimo estetickej hodnoty bol dôraz kladený na minimalizáciu nákladov a zjednodušenie výroby.

CENY PRE OSOBNOSTI DIZAJNU

CENA PRE OSOBNOSTI DIZAJNU
ETABLOVANÝ DIZAJNÉR
PAVOL BÁLIK

Pavol Bálik je jedným z najznámejších slovenských grafických dizajnérov. Jeho dizajnérskej praxi dominuje knižný dizajn, ale tvorí aj vizuálne identity alebo dizajn výstav. Na knižných projektoch spolupracuje s vydavateľstvami ako Slovart, Artforum, Marenčin PT, Štokovec či Literárne informačné centrum. Je autorom a spoluautorom viacerých odborných publikácií z oblasti typografie a tvorby písma a držiteľom mnohých ocenení za knižný dizajn. Venuje sa popularizácii vizuálnej komunikácie doma i v zahraničí vo forme prednášok, výstav, konferencií alebo publikačnej činnosti. V súčasnosti vedie ateliér Typolab na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave.

CENA PRE OSOBNOSTI DIZAJNU
NOVÝ ZJAV
ANDREJ & ANDREJ
(ANDREJ BARČÁK A ANDREJ ČANECKÝ)

Dizajnérske duo pôsobí v Bratislave, ktoré tvoria Andrej Barčák a Andrej Čanecký. Medzi ich najvýraznejšie práce patria kampane pre hudobný festival Flaam, mystifikačná identita pri príležitosti 70. výročia VŠVU alebo nová vizuálna identita pre Verejnú ochranku práv. Ich práce boli prezentované na Medzinárodnom bienále grafického dizajnu v Brne, na prestížnych portáloch It's Nice That alebo Brand New. Vystavovali na Národnej cene za dizajn a na medzinárodnej súťažnej prehliadke Graduation Projects v poľskom Cieszyne.

CENA ZA DLHODOBÝ KULTÚRNY
PRÍNOS V OBLASTI DIZAJNU
KAROL ROSMÁŇY

Meno Karola Rosmáňho sa často spomína v spojení s Nežnou revolúciou a s logom Verejnosti proti násiliu. Vytvoril však celú kampaň hnutia VPN pre prvé demokratické voľby na začiatku roka 1990 (na kampani spolupracoval J. Meisner). Logotypov a identít vytvoril za svoju aktívnu kariéru, ktorá presahuje pol storočia, oveľa viac. Vytvoril logá pre mnohé inštitúcie, podniky či veľtrhy, z ktorých verejnosť pozná napríklad Hotel Kyjev, logo Incheby či Technopolu. Tvorí predovšetkým knižný dizajn a typografiu, logá a značky, informačné systémy a kultúrne plagáty. Pracoval pre väčšinu veľkých slovenských vydavateľstiev ako Tatran, Smena, Slovenský spisovateľ, Mladé letá či Pallas. Za svoju kariéru graficky spracoval vyše 3000 knižných titulov a navrhol viacero značiek knižných edícií.

CENA ZA DLHODOBÝ HOSPODÁRSKY
PRÍNOS V OBLASTI DIZAJNU
PERGAMEN

Pergamen je štúdio vizuálnej komunikácie sídlia v Trnave, ktoré sa od roku 1993 významne etablovalo na slovenskej scéne i na trhu. Zrealizovalo množstvo zákaziek z oblasti vizuálnej identity, obalového a knižného dizajnu pre klientov z rôznorodých odvetví – vydavateľstvá (knihy Faust a Božská komédia, Umlčani, Vlastnou hlavou alebo Gundžovníky), potravinársky priemysel (dizajn obalov na nápoje Juniperus a Tatratea, redizajn obalu tradičného margarínu Smetol), vinárstva, informačné technológie, kultúrne inštitúcie či gastro. Štúdio Pergamen získalo za svoje projekty množstvo ocenení, ako napríklad Red Dot Awards, Najkrajšie knihy Slovenska, Národnú cenu za dizajn, Pentawards alebo German Design Award. Je príkladom toho, že kreatívny priemysel je vitálnou zložkou ekonomiky a pozitívne pôsobí aj na iné hospodárske sektory.

KOMUNIKAČNÝ DIZAJN 2020

CENA ZA DLHODOBÝ HOSPODÁRSKY
PRÍNOS V OBLASTI DIZAJNU
JAVORINA

Javorina patrí k výrobcam nábytku s dlhoročnou históriou. Vznikla ako rezbárske družstvo v roku 1947. Veľkou devízou Javoriny je kvalitná remeselná výroba, ktorá vychádza z tradície družstva. V deväťdesiatych rokoch, ktoré boli pre firmu prelomové, sa Javorina vydala cestou k modernému dizajnu. Hlavný dizajnér Leo Čellár natrvalo zaradil Javorinu medzi výrobcov skvelého a oceňovaného nábytku. Jedinečnými sú jeho jedálenské stoly, v ktorých je doska vyabstrahovaná do najtenšej možnej podoby. Priniesol do nábytku nové alebo inovované druhy, napríklad závesné skrinky, skrinky na televízor, chodbové solitéry – stolíky, či vešiakové steny. V roku 2019 prešla Javorina opäť významnými zmenami, keď sa stala súčasťou skupiny Premium Design Group. K popradskej a bratislavskej predajni pribudli ďalšie v Prahe, Brne a Košiciach. Rozrástla sa spolupráca s viacerými českými a slovenskými dizajnérmi, čo sa prejavilo na novom sortimente a rozmanitejšom dizajne.

CENA ZA DLHODOBÝ KULTÚRNY
PRÍNOS V OBLASTI DIZAJNU
LUBICA HUSTÁ

Kunsthistorička, kurátorka, publicistka, zakladateľka a riaditeľka festivalu Bratislava Design Week. Lúbia Hustá začínala v deväťdesiatych rokoch 20. storočia skúmaním histórie slovenského dizajnu v Ústave dejín umenia SAV. Ako šéfredaktorka časopisu Designum však dlhodobo sledovala súčasný dizajn. Aktuálne vedie online platformu pre reflexiu a popularizáciu dizajnu a architektúry MAG DA. Spolupracovala na viacerých výstavných-publikačných projektoch, participovala na medzinárodnom kurátorskom projekte European Design Stories. Viac ako 10 rokov naplňa ambície Bratislava Design Weeku, akcie, ktorá svojím žánrom i geograficky otvoreným, fluentným a silne výberovým nastavením otvorila Slovensku dvere do európskeho dizajnu. Pre porotu bola nominácia Lúbice Hustej dôkazom, že nezávislé, medzinárodné i medziodborovo zmlenené dizajnérske iniciatívy sú dôležitým a zmysluplným akceleračným kultúrneho diania.

PRODUKTOVÝ DIZAJN 2021

CENA PRE OSOBNOSTI DIZAJNU
ETABLOVANÝ DIZAJNÉR
PATRIK ILLO

Pracoval pre české a poľské sklárne a podstatnú časť svojej dizajnérskej tvorby realizuje v sklárni Rona, a. s., kde pôsobil najprv ako interný dizajnér, od roku 2006 ako externý hlavný dizajnér a vedúci inovačnej komisie. Má rozhodujúci podiel na pokračovaní línie čistých elegantných tvarov nápojového a úžitkového skla z produkcie Rony a formovaní ponuky sklárne tak, aby sa najlepšie tradície rovníanského skla spojili s možnosťami špičkovej technológie, ktorou je skláreň vybavená. Výrazná je aj jeho voľná sklárska tvorba. Pracuje najmä s technikou tvarovania skloviny za horúca, experimentuje s technológiami a ideami. Od roku 2010 je vedúcim ateliéru Sklo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Jeho umelecké diela sú zastúpené v galériách a súkromných zbierkach v Európe a USA. Získal viaceré domáce aj zahraničné ocenenia za dizajn a vizuálne umenie.

CENA PRE OSOBNOSTI DIZAJNU
NOVÝ ZJAV
UZUNA SVATÍKOVÁ

Ako neprehliadnuteľný jav sa Uzuna Svatíková profilovala už počas štúdia v Ateliéri keramiky na VŠVU v Bratislave, ďalšie skúsenosti získavala na študijných pobytoch v zahraničí. Jej objekty/vázy hovorili bojovne a aktivisticky hlavne nekompromisne úprimou maľbou/kresbou. Tento drav jej priniesol viacero ocenení vrátane dvojnásobného víťazstva na Bratislava Design Week, nominácie v prestížnej medzinárodnej súťažnej prehliadke Talente v Mnichove, na Czech Grand Design i Designbloku.

Porota pokladá Uzunu Svatíkovú za jeden z najvýraznejších talentov (nielen slovenského) keramického dizajnu a umenia. Jej razantný a autentický koncept uvádza keramiku mimoriadne presvedčivo do polohy kritického a konfrontačného média.

OD VECÍ K SYSTÉMOM

30 ROKOV SLOVENSKEHO CENTRA DIZAJNU

Mária Beňáková Rišková
nezávislá expertka v oblasti dizajnu,
multimédií a kultúrneho dedičstva

Dizajn sa neustále mení a vyvíja, no nielen z hľadiska štýlu či vzhľadu, ale najmä z pohľadu jeho vzniku, tvorivých postupov a dosahu na spoločnosť. Finálny výrobok alebo projekt je stále hlavnou formou výstupu dizajnerskej práce, ale dizajnéri a dizajnérky čoraz častejšie definujú parametre, podmienky, jednotlivé prvky alebo systém práce, navrhujú, ako majú vyzerať služby či celé prostredia. Často nechávajú na koncových užívateľov, aby zostavili výslednú podobu a sadu funkcií produktu, ktorý potrebujú. Od 90. rokov 20. storočia postmoderna, ako zdanlivo bizarný, no v dejinách kultúry západnej spoločnosti významný štýl, prechádza do globalizovaného prístupu k tvorbe dizajnu. Dizajn a iné disciplíny kreatívneho priemyslu sú spolu s digitalizáciou jedným z hlavných nástrojov globalizácie. Spolupráca mnohých odborov, ktorá je pre dizajn typická od začiatku, sa stáva vyžadovanou a vedomou súčasťou tvorby. Mení sa aj slovník – design vystriedal dizajn, úžitkovú grafiku grafický dizajn a neskôr vizuálna komunikácia a komunikačný dizajn, pribúda dizajn služieb, materiálov, užívateľských rozhraní, zážitkov...

Svet dizajnu sa stal komplexným odborom odzrkadľujúcim realitu v celej šírke a na túto fluidnú situáciu musí neustále reagovať aj naša hlavná inštitúcia, ktorá pracuje s dizajnom od svojho založenia v roku 1991 – Slovenské centrum dizajnu (SCD). Okrem formálnych a funkčných zmien vo vesmíre dizajnu SCD ako verejná inštitúcia patriaca pod MK SR aktívne preživalo a prežíva transformáciu spoločnosti. Vzniklo v podmienkach prechodu z centralizovanej ekonomiky k systému voľného trhu, v čase vzniku demokratických inštitúcií. V 90. rokoch bolo pri zániku a transformácii výrobných podnikov, rozmachu individuálneho podnikania, vývoji odborného školstva – nových odborov špecializovaných na dizajn. Bolo sprievodcom nástupu niekoľkých generácií dizajnérov a dizajnérok, ktorí/é už neštudovali iné výtvarné odbory, ale priamo dizajn. Zamestnankyne a zamestnanci SCD boli vždy v blízkom kontakte s tvorcami dizajnu, sledovali a prežívali množstvo ľudských osudov, boli súčasťou záchran kultúrneho dedičstva. Od začiatku 21. storočia SCD podporovalo nové možnosti, ktoré prinášala globalizovaná digitálna komunikácia.

Všetky tieto procesy SCD dokumentovalo a za 30 rokov jeho existencie tak vznikla databáza informácií z oblasti dizajnu vo všetkých jeho podobách. Logické bolo, že začalo pracovať ako informačné centrum, prvými krokmi vznikajúceho centra bolo zriadenie verejnej knižnice dizajnu, ktorej časť zdedilo zo zaniknutého Inštitútu priemyselného dizajnu. Dnes má knižnica okolo 4000 odborných materiálov, ktoré sú prístupné verejnosti. Počas prvých rokov začal vychádzať časopis Designum, ktorého

126 doteraz publikovaných čísel predstavuje ďalšiu unikátnu zbierku informácií o našej kultúre. Podoba informačných materiálov sa pochopiteľne tiež vyvíjala a dnes SCD ponúka aj svoju produkciu videí či podcastov, ktoré hovoria o dizajne a jeho tvorcach.

Takmer od začiatku SCD existuje aj súťaž Národná cena za dizajn, v roku 1993 pod názvom Dobrý design (niekedy sa zdá, že tento jednoduchý pojem v sebe obsahuje všetko, čo dizajnu treba). NCD je spolu s prehliadkou Fórum dizajnu na nitrianskom veľtrhu bývania každoročným výkladom súčasného dizajnu, príležitosťou na konfrontáciu pre tvorcov dizajnu a miestom, ktoré má potenciál priťahovať verejnosť.

SCD prežilo aj krízy spôsobené zlým manažmentom, obavy o svoje zrušenie, muselo dokazovať, že dizajn má mať svoju domovskú inštitúciu, ktorá sa stará o jeho mapovanie, popularizáciu a zachovanie kultúrnych hodnôt, no predovšetkým je miestom na mape podobných inštitúcií vo svete, na ktoré sa treba obrátiť kedykoľvek, keď ide o dizajn. Miesto, ktoré vytváralo SCD pre verejnosť, sa postupne rozrastalo. Ku knižnici na Jakubovom námestí pribudla galéria dizajnu Satelit, najskôr na Dobrovičovej ulici a neskôr na súčasnom mieste v Hurbanových kasárňach, ktoré vďaka SCD prešli do majetku ministerstva kultúry. Už takmer osem rokov tu sídli aj Slovenské múzeum dizajnu, ktoré je jedným z oddelení SCD. Toto múzeum je príkladom, ako sa dajú urobiť systémové zmeny, ak sa spoja dovtedy oddelené komunity, rozhádzané generácie, súperiace firmy... Vďaka múzeu máme už zachránených desiatky tisíc predmetov a SCD je známe svojou snahou o záchranu dedičstva aj za cenu konfrontácií.

Participácia a aktívny prístup k tvorbe nástrojov prezentácie kultúrneho dedičstva sú súčasnými trendmi, ktoré uznáva a rozvíja aj najnovšie výskumno-vývojové oddelenie SCD pod názvom Inolab. Inolab buduje knižnicu materiálov s aktuálne viac ako 50 vzorkami, spolupracuje s našimi a zahraničnými inštitúciami v oblasti inovácií, a tento rok sa zapojil do spoločného pokusu zvrátiť negatívny vývoj životného prostredia spoluprácou so združením Manifest 2020 a partnerstvom vo veľkom projekte-hnutí Nový európsky Bauhaus.

Od výroby nových vecí prechádzame k vytváraniu systémov, ako využívať veci už existujúce, ako spájať doteraz nespojitelné sektory a ako robiť dizajn nehmotných štruktúr. Dizajn sa mení a Slovenské centrum dizajnu je nielen svedkom týchto zmien, ale aj jedným z ich aktérov. Teraz treba vydržať a udržať dobrý trend, preto želám ľuďom z SCD, aby verejnosť chápala rozsah a význam ich práce a zriaďovateľ inštitúcie podporil všetky ich snahy.

ROK
SLOVENSKEHO
DIZAJNU
2021

Generálny reklamný partner
J&T Banka

J&T BANKA

Hlavný partner
Antalis

antalis
Just ask Antalis

Hlavný mediálny partner
Designum

designum